

Перша письмова згадка про село Крилів, що в Коречькому районі, датована 1650 роком. Отже, одне з найбільших поселень регіону (в 550 його дворах мешкають 1652 чоловіка) відзначило 356-літній ювілей. А от церква, за свідченням авторитетного дослідника-теолога Миколи Теодоровича, побудована тут аж у 1717 році на кошти парафіян. Храм був уніатським, бо ще в 1711 році останній волинський православний єпископ Кирило Шумлянський, рятуючись від переслідувань католиків, змушений був виїхати в Київ.

Від першої церкви, що простояла 36 літ, збереглося кілька цікавих пам'яток. Насамперед на престольне Євангеліє, видрукуване у Львові у 1722 році. Інтерес викликають замітки на полях святої книги. Один запис засвідчує її належність місцевій Іоанно-Златоустівській обителі. Інший вказує особу, яка подарувала цю святиню: „Року Божого 1739 місяця януарія 20 сію книгу глаголимую Євангелію, я Яков Довгій Фома со женою Феодосією обиватель Крыловській офірую до Храма Святителя Іоанна Златоустого за отпущеніє гріхов своїх, за которую дал суми злотих пятьдесят...” Далі з тексту довідуємось, що тоді священником приходу був Гри-

«ВК»

Замітки патріотів

горій Дідований.

Від тих часів зберігся також „Службник”, випущений у Почаївській лаврі 1735 року. І тут на полях знаходимо запис, що засвідчує його приналежність Крилівському храму.

Невідомо, чому в 1753 році наспіла потреба збудувати нову церкву, теж уніатську. Від неї зберігся „Службник” (Почаївська лавра, 1765 р.). У книзі католицької святої просто перекреслені. Найімовірніше, п о п р а в к и внесено після возз'єднання волинських уніатів із Руською православною церквою у 1795 році, після ІІІ поділу Польщі. Наведемо хоча б такі „коректури”. Як відомо, у четвер дев'ятого тижня по Воскресінню Христовому греко-католики відзначають день Таїни святої Євхаристії. У право-

славній церкві такого свята немає. Тому 55-та сторінка „Службника” просто перекреслена, ще й „резолуція” поставлена навскіс: „Празник ляхов”.

Ще одна цікава помітка на 133-ій сторінці. В неділю по Воздвиженню католики відзначають день пам'яті Іосафа Кунцевича, єпископа Полоцького. Листок знову ж перекреслено, і тут же чорнилом помічено: „Был противник православных.

Кунцевич лях”. А вздовж листка записано: „Іосафат Кунцевич лях, гонитель православных. Его забили палками русские в городе Заславле”.

Не вдаючись у детальний аналіз зауваження, скажемо тільки, що Кунцевич дійсно був релігійне фанатичним єпископом, який усе робив для знищення православ'я. Отже, його оцінка невідомими крилівськими вірниками справедлива і об'єктивна.

Від другої церкви дійшли до нашого часу царські врата, уніатська ікона „Христос - Виноград”, а також ікона Божої Матері „Помирающей змия”. Пам'яткою про старий храм є також ікона святої великомучениці Варвари, що гарно збереглась. Друга ікона цікава ще й тим, що має зображення з обох сторін. На одній бачимо Матір Божу, на іншій - Велико-

мученицю Катерину.

Храм, що служив крилівчанам 144 роки, був відремонтований у 1897 році та проданий у поліську глибинку, в літописне село Харалуг. Царські врата передані в храм сусіднього села Богданівка. Автор історичного нариса про Свято-Іоанно-Златоустівську Крилівську православну церкву священник Михайл Яремчук нагадує ще про один цікавий факт. Великий дар стара церква отримала від невідомого московського пожертвувача в 1863 році: пасхальний трисвічник з накладного срібла, чашу, дискос, копіє, дарохранительницю, водосвятну чашу з мельхіору. До речі, предмети збереглися до наших днів.

На спорудженому в 1902 році перед теперішньою церквою (вона освячена в 1897 році) пам'ятнику написано: „Здесь место престола старого Іоанно-Златоустовского храма существовавшего с 1717 по 1897 г.г.”. Свого часу до третьої церкви і перенесли оті старі книги з цікавими заувагами на полях, що свідчать про велику віру крилівчан у Бога, їх непересічну любов до православ'я. Бо храм для них - те глибинне джерело, з якого черпають духовні цінності, надію, силу ось уже третє століття.

В. ЯНОШІ
Коречький район